

Sesijas dokuments

**B10-0173/2024 }
B10-0174/2024 }
B10-0176/2024 } RC1**

25.11.2024

KOPĪGS REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 136. panta 2. un 4. punktu

nolūkā aizstāt šādus rezolūcijas priekšlikumus:

B10-0173/2024 (Renew)

B10-0174/2024 (PPE)

B10-0176/2024 (Verts/ALE)

par Padomes ieteikumu par vidi bez dūmiem un aerosoliem
(2024/2911(RSP))

Laurent Castillo

PPE grupas vārdā

Alessandra Moretti

S&D grupas vārdā

Vlad Vasile-Voiculescu

grupas "Renew" vārdā

Ignazio Roberto Marino

Verts/ALE grupas vārdā

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par Padomes ieteikumu par vidi bez dūmiem un aerosoliem
(2024/2911(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 168. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/40/ES (2014. gada 3. aprīlis) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK¹ (Tabakas izstrādājumu direktīva),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/522 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido Savienības rīcības programmu veselības jomā (programma “ES – veselībai”) 2021.–2027. gadam un atceļ Regulu (ES) Nr. 282/2014²,
- ņemot vērā Parlamenta 2009. gada 26. novembra rezolūciju attiecībā uz vidi, kas brīva no tabakas dūmiem³,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 16. februāra rezolūciju par Eiropas spēju stiprināšanu cīņai pret vēzi – ceļā uz visaptverošu un koordinētu stratēģiju⁴,
- ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 23. novembra rezolūciju par diabēta profilaksi un pārvaldību un diabēta slimnieku labāku aprūpi ES Pasaules diabēta dienas kontekstā⁵,
- ņemot vērā Parlamenta 2023. gada 13. decembra rezolūciju par nepārnēsājamām slimībām (*NCD*)⁶,
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 3. februāra paziņojumu “Eiropas Vēža uzveikšanas plāns” (COM(2021)0044),
- ņemot vērā Komisijas 2024. gada 17. septembra priekšlikumu Padomes ieteikumam par vidi bez dūmiem un aerosoliem, ar ko aizstāj Padomes ieteikumu 2009/C 296/02 (COM(2024)0055),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada decembrī sāktu iniciatīvu “Veselīgāka sabiedrība – ES iniciatīva nepārnēsājamo slimību jomā (*NCD*)”,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, jo īpaši 3. mērķi,
- ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas Pamatkonvenciju par tabakas kontroli (PVO PKTK), ko 2003. gada 21. maijā Ženēvā, Šveicē pieņēma 56. Pasaules Veselības

¹ OV L 127, 29.4.2014., 1. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>

² OV L 107, 26.3.2021., 1. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ OV C 285 E, 21.10.2010., 63. lpp.

⁴ OV C 342, 6.9.2022., 109. lpp.

⁵ OV C 167, 11.5.2023., 36. lpp.

⁶ OV C, C/2024/4171, 2.8.2024., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

asamblejā,

- ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā veselības aizsardzība ir viena no ES pilsoņu pamattiesībām un ikvienam ir tiesības dzīvot drošā vidē;
- B. tā kā tabakas epidēmija ir uzskatāma par vienu no lielākajiem sabiedrības veselības apdraudējumiem, ar kādu pasaule jebkad ir saskārusies, un tā kā tā ik gadu pasaulē nogalina vairāk nekā 8 miljonus cilvēku;
- C. tā kā strauji aug jaunu un jaunieviešu tabakas, nikotīna un nenikotīna izstrādājumu, piemēram, elektronisko cigarešu, karsējamās tabakas izstrādājumu (KTI) un citu aerosolus izdalošu izstrādājumu tirgus un to lietošana, kas rada bažas no sabiedrības veselības riska viedokļa⁷;
- D. tā kā sekundāro tabakas dūmu iedarbība ir priekšlaicīgas nāves cēlonis un palielina risku saslimt ar dažādām *NCD*, tostarp vēzi, sirds un asinsvadu slimībām un hroniskām elpceļu slimībām; tā kā sekundārie jaunu un jaunieviešu izstrādājumu aerosoli izdala smalkas un ultrasmalkas daļiņas, kas apdraud ne tikai pašu lietotāju, bet arī apkārtējo cilvēku veselību;
- E. tā kā jauni un jaunievieši izstrādājumi, kas apkārtējā vidē izplata aerosolus, satur bīstamas ķīmiskas vielas, piemēram, formaldehīdu, acetaldehīdu un akroleīnu, par kurām ir zināms, ka tām ir toksiskas un kancerogēnas īpašības;
- F. tā kā smēķēšana kaitē gandrīz visiem ķermeņa orgāniem un izraisa daudzas slimības, tostarp vēzi, sirds slimības, insultu, plaušu slimības, 2. tipa diabētu un hronisku obstruktīvu plaušu slimību;
- G. tā kā sekundāro tabakas dūmu un aerosolu iedarbība nesamērīgi ietekmē neaizsargātās iedzīvotāju grupas, tostarp bērnus, grūtnieces un vecāka gadagājuma cilvēkus;
- H. tā kā terciāriais dūmu piesārņojums, kas nosēžas uz mēbelēm un citām virsmām, ir bīstams, jo īpaši bērniem;
- I. tā kā Eiropas Vēža uzveikšanas plānā ir izvirzīts mērķis līdz 2024. gadam panākt no tabakas brīvu paaudzi, proti, to, lai tabaku lietotu mazāk par 5 % iedzīvotāju salīdzinājumā ar 24 % pašlaik; tā kā vides bez tabakas dūmiem paplašināšana ir uzskatāma par svarīgu politikas instrumentu, kas jau ir samazinājis gan mirstības, gan saslimstības rādītājus, tostarp, motivējot smēķētājus atstāt smēķēšanu un atturot cilvēkus no tās uzsākšanas;
- J. tā kā 2023. gada Eiroparometra aptaujā par eiropiešu attieksmi pret tabaku un saistītajiem izstrādājumiem⁸ tika noskaidrots, ka 3 % pieaugušo respondentu patlaban ir

⁷ Komisijas 2022. gada 15. jūnija ziņojums par konstatēto būtisko apstākļu maiņu attiecībā uz karsējamajiem tabakas izstrādājumiem saskaņā ar Direktīvu 2014/40/ES (COM(2022)0279).

⁸ Eiropas Komisija, "Special Eurobarometer Nr. 539: Attitudes of Europeans towards tobacco and related products" (*Eiroparometra īpašā aptauja Nr. 539: Eiropas iedzīvotāju attieksme pret tabaku un saistītajiem izstrādājumiem*), maijs un jūnijs, 2023. gads.

elektronisko cigarešu pašreizēji lietotāji, bet 4 % respondentu – KTI pašreizēji lietotāji, salīdzinot ar 2 % 2020. gadā;

- K. tā kā jaunu un jaunievietu tabakas, nikotīna un saistīto izstrādājumu izmantošanas satraucošais aspekts ir to pievilcība jauniešu un dažos gadījumos pat bērnu vidū;
- L. tā kā saskaņā ar Eirobarometra datiem 54 % pašreizējo un bijušo smēķētāju smēķēt sāka pirms 19 gadu vecuma un 14 % – pirms 15 gadu vecuma;
- M. tā kā Eirobarometra dati liecina, ka 74 % respondentu ir saskārušies ar to, ka cilvēki smēķē āra terasēs, un 71 % respondentu ir pieredzējuši to, ka cilvēki šajās vietās lieto gan elektroniskās cigaretes, gan KTI; tā kā sabiedrība stingri atbalsta smēķēšanas aizliegšanu brīvā dabā, kur sociālo distancēšanos nodrošināt nav iespējams, tostarp parkos, pludmalēs un pie publisko ēku ieejām;
- N. tā kā pašlaik spēkā esošajā Padomes ieteikumā (2009/C 296/02)⁹ ir izklāstīti PVO PKTK līgumslēdzējām valstīm adresēti ieteikumi, kā īstenot šo pamatkonvenciju, un tādējādi ir sniegti norādījumi, kā dalībvalstīm izpildīt to juridiskās saistības aizsargāt cilvēkus pret sekundārajiem tabakas dūmiem visās darba vietās, visa veida sabiedriskajā transportā un publiskās iekštelpās;
- O. tā kā saskaņā ar PVO PKTK 8. panta īstenošanas pamatnostādņu 1. principu, lai nodrošinātu aizsardzību pret tabakas dūmu iedarbību, ir jāveic efektīvi pasākumi, proti, nedrīkst pieļaut smēķēšanu un tabakas dūmus konkrētās vietās vai vidēs vispār, pateicoties kam, tiktu panākta no tabakas dūmiem pilnīgi brīva vide;
- P. tā kā PVO PKTK līgumslēdzēju pušu konferencē (LPK) KTI tika atzīti par tabakas izstrādājumiem, uz kuriem attiecas PVO PKTK noteikumi, kā tas ir secināts Lēmumā PKTK/8.LPK(22); tā kā 8.LPK noslēdzās, PVO PKTK līgumslēdzējas puses mudinot par prioritāti noteikt pasākumus, ar kuriem aizsargā cilvēkus pret KTI emisiju iedarbību, un nepārprotami paplašināt brīvību no dūmiem paredzošo tiesību aktu tvērumu, tos attiecinot arī uz KTI;
- Q. tā kā KTI un jaunu un jaunievietu nikotīna un nenikotīna izstrādājumu regulējums visā Eiropas Savienībā joprojām ir sadrumstalots; tāpēc valstu iestādēm ir grūti panākt minēto izstrādājumu nacionālo ierobežojumu ievērošanu attiecīgajās telpās vai vidēs;
- R. tā kā Komisijas ierosinātās Padomes ieteikuma attiecībā uz vidi bez tabakas dūmiem pārskatīšanas mērķis ir pret sekundāro tabakas dūmu un aerosolu ietekmi labāk aizsargāt cilvēkus, jo īpaši bērnus, jauniešus un grūtnieces, un tajā ir ieteikts paplašināt brīvības no tabakas dūmiem rīcībpolitiku, to attiecinot arī uz svarīgām āra zonām, piemēram, publiskiem rotaļu laukumiem, atrakciju parkiem, peldbaseiniem, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sabiedriskām ēkām un transporta stacijām;
- S. tā kā pirms Komisijas priekšlikuma jauns ietekmes novērtējums veikts netika un Komisija balstās uz ietekmes novērtējumu, kas tika veikts pirms 2009. gada

⁹ Padomes ieteikums (2009. gada 30. novembris) attiecībā uz vidi bez tabakas dūmiem (OV C 296, 5.12.2009., 4. lpp.).

priekšlikuma Padomes ieteikumam;

- T. tā kā Komisijas priekšlikumā ir ieteikts dalībvalstīm vides bez tabakas dūmiem politiku attiecināt arī uz jauniem un jaunieviestiem izstrādājumiem, kas izdala dūmus un aerosolus, piemēram, KTI un elektroniskajām cigaretēm, kā arī apmainīties ar paraugpraksi un stiprināt starptautisko sadarbību, lai visā Eiropas Savienībā maksimāli palielinātu veikto pasākumu lietderību;
- U. tā kā Komisija sniegs atbalstu, piešķirot tiešu dotāciju EUR 16 miljonu apmērā no programmas “ES – veselībai”, savukārt EUR 80 miljoni no programmas “Apvārsnis” jau ir piešķirti tabakas, nikotīna un saistīto izstrādājumu kontroles stiprināšanai un atkarības profilaksei; tā kā Komisija izstrādās arī profilakses instrumentu kopumu, ar kuru tiks atbalstīta bērnu un jauniešu veselības aizsardzība;
- V. tā kā ieteikuma īstenošana būtu regulāri jāuzrauga, lai novērtētu tās mērķu sasniegšanas progresu un atklātu nepilnības centienos paplašināt vidi bez dūmiem un aerosoliem,
1. atkārtoti pauž stingru un neatslābstošu atbalstu mērķim līdz 2040. gadam panākt no tabakas brīvu paaudzi, kā tas ir noteikts Eiropas Vēža uzveikšanas plānā; uzsver, ka ir jāpastiprina centieni, ar kuriem tiktu nodrošināts, ka šis mērķis tiek faktiski sasniegts;
 2. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu atjaunināt Padomes ieteikumu par vidi bez dūmiem un aerosoliem; uzskata, ka KTI, elektronisko cigarešu un citu aerosolu izdalošu izstrādājumu pieaugošā izmantošana sabiedriskās vietās, brīvā dabā un iekštelpās no sabiedrības veselības viedokļa ir uzskatāma par riska faktoru; uzskata, ka ir nepieciešams turpmāks novērtējums, jo īpaši par ieteikuma ietekmi uz viesnīcu un ēdināšanas nozari;
 3. uzsver, ka nav pierādījumu par to, kāds tabakas un jaunu un jaunieviestu izstrādājumu dūmu un aerosolu iedarbības līmenis būtu uzskatāms par drošu;
 4. uzsver, ka vide bez tabakas dūmiem aizsargā gan nesmēķētāju, gan smēķētāju veselību, jo tā pasargā nesmēķētājus no smēķēšanas iedarbības un mudina smēķētājus samazināt smēķēšanu vai to atstāt pilnībā;
 5. ņemot vērā zināmos pierādījumus par iedarbības radīto risku, aicina dalībvalstis publiskus smēķēšanas aizliegumus attiecināt arī uz jauniem un jaunieviestiem izstrādājumiem, piemēram, attiecīgi KTI, elektroniskajām cigaretēm un citiem aerosolu izdalošiem izstrādājumiem;
 6. aicina dalībvalstis paplašināt aizliegumus lietot dūmus un aerosolu izdalošus izstrādājumus, to attiecinot arī uz galvenajām āra zonām; ņemot vērā iedarbības radītos riskus, tās cita starpā var būt restorāni un kafejnīcas, darba vietas, zonas ārstniecības, izglītības, veselības un cita veida aprūpes iestāžu tuvumā, sabiedriskais transports, tostarp autobusu un tramvaju pieturas, dzelzceļa stacijas un platformas, lidostas un atpūtas zonas, un citas cilvēku pulcēšanās vai pārmērīgas drūzmēšanās vietas;
 7. uzskata, ka šie aizliegumi būtu jāizstrādā tā, lai nodrošinātu maksimālu aizsardzību, jo īpaši bērniem, jauniešiem, grūtniecēm un citām neaizsargātām grupām; šajā sakarībā norāda, ka 14 dalībvalstis jau ir aizliegušas smēķēt automašīnās, ja tajās atrodas

nepilngadīgie;

8. aicina Komisiju un dalībvalstis apzināt riskus, kas ir saistīti ar KTI un aerosolu, tostarp elektronisko cigarešu, sekundāro iedarbību un mudināt veikt turpmākus pētījumus par to;
9. pauž bažas par pieaugošo sabiedrības veselības apdraudējumu, ko rada veipošanas izstrādājumu nelikumīgā tirgus paplašināšanās; uzsver, ka šo izstrādājumu drošuma un izcelsmes kontroles trūkums apdraud sabiedrības veselību, un aicina Komisiju un dalībvalstis noteikt stingrākus pasākumus, kurus īstenojot, šādu izstrādājumu nelegāla nonākšana tirgū pieļauta netiktu;
10. atzinīgi vērtē to, ka Komisija, izmantojot programmu “ES – veselībai”, nodrošina dalībvalstīm finansējumu, ar kuru tiktu atbalstīta veselības rīcībpolitikas, tostarp šeit ieteikto pasākumu, īstenošana; tomēr pauž nopietnas bažas par ES ieguldījumiem veselības rīcībpolitikas un programmu īstenošanā;
11. aicina Komisiju, cik vien iespējams ātri, ierosināt grozījumus Tabakas nodokļu direktīvā¹⁰, Tabakas reklāmas direktīvā¹¹ un Tabakas izstrādājumu direktīvā, kad tā būs ņēmusi vērā zinātniskos tā veselības riska novērtējumus, kuru rada elektroniskās cigaretes, KTI un jaunieviesti tabakas izstrādājumi, tostarp šo izstrādājumu lietošanas risku novērtējumu salīdzinājumā ar citu tabakas izstrādājumu lietošanu;
12. aicina Komisiju četrus gadus pēc šīs rezolūcijas pieņemšanas ziņot Parlamentam un Padomei par tās īstenošanas un Padomes ieteikumu īstenošanas dalībvalstīs virzību;
13. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Pasaules Veselības organizācijai.

¹⁰ Padomes Direktīva 2011/64/ES (2011. gada 21. jūnijs) par tabakas izstrādājumiem piemērotā akcīzes nodokļa struktūru un likmēm (kodifikācija) (OV L 176, 5.7.2011., 24. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/64/oj>).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/33/EK (2003. gada 26. maijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas izstrādājumu reklāmu un ar to saistīto sponsordarbību (OV L 152, 20.6.2003., 16. lpp., ETAI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/33/oj>).